

Szerkesztői iroda:
Streintz és Eschenlohr
könyvnyomdája.
Csak bérmentes levelek
fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem
küldetnek.

Előfizetési díj
vidékre postán vagy hely-
ben házhoz hozva:
Egész évre 8.—
Félévre 4.—
Negyedévre 2.—

BAJAI FIGYELŐ

politikai hetilap.

Kiadó-hivatal:
Streintz és Eschenlohr
könyvnyomdája
B ó d o g - t é r .

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egy 3 hasábos petit sor egy-
szeri megjelenésért 10 kr., 3-
szori 8 kr., 10-szerért 6 kr. fi-
zetendő. — Minden hirdetés
után 30 kr. bélyegdíj jár.
A nyilttér 1 petit sora 12 kr.
A hirdetési díj előre fizetendő.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Fölhívás előfizetésre.

A mai nappal lapunk fél éves pályafutását tölt be. Megindultakor nagy nehézségekkel kellett megküzdenie, melyek legyőzése szívós kitartást, törhetetlen erélyt kívánt. Ma már a nehézségek el vannak háritva, s szerénység nélkül mondhatjuk, — a mit nem minden újság mondhat el magáról, — hogy a Bajai Figyelő városunk közéletében számot tevő tényező. A közönség kezdettől fogva kiváló támogatásában részesített, s reméljük, hogy azt jövőben sem fogja tőlünk megvonni. Sőt biztosak vagyunk, hogy méltányolni tudja azokat a jelentékeny áldozatokat, melyekbe a lap kiállítására kerül, s nem fogja rossz néven venni, hogy a Bajai Figyelő előfizetési árát július 1-től fogva negyedévenként 2 frtra emeljük fel. Mi viszont biztosítjuk a közönséget, hogy teljes erőnkkel igyekeznünk fogunk támogatását megköszölni.

A nyiregyházi pör.

Nem csak Magyarország, de úgyszólván egész Európa szeme a Nyirvidék fővárosa felé van most fordulva, melynek törvényszéki termében egy idegrázó dráma jelenetei váltogatják egymást. Ez a roppant érdeklődés egészen természetes. A bűneset háta mögött, melyet ott tárgyalnak, egy izgatott társadalmi kérdés van, s annak jövőjéről alakulására a pör miként való eldőlése nagy befolyással lehet. Az antiszemitaizmus, mely — legalább nálunk — eleinte csupán gazdasági részben nemzetiségi kérdések felvetésével igyekezett magának propagandát csinálni, az eszlári esetben oly momentumokat vélt feltalálni, melyek a vallásos érzületet is érintik s alkalmasak arra, hogy a szemitaizmus ellen a vallás rettentő erejét is harczsor-

ba szólítsák. Ez az ügy társadalmi tartaléka s ebben van lélektani igazolása ama lázas érdeklődésnek, melylyel mindkét tábor az ügy kifejlését várja.

A törvényszéknek azonban, mely hivatva van az eszlári leány rejtélyes esetében ítéletet mondani, ahhoz a társadalmi tartalékhoz semmi köze. A bíróság nem vizsgál dogmákat az egyház, hanem cselekményeket a törvény szempontjából; a bíróság ítéletének alapja sem a biblia, sem a talmud, hanem a büntető törvénykönyv. Ez pedig nem tud zsidókról és keresztényekről, hanem tud magyar állampolgárokról; ez nem ösmer rituális gyilkosságot, hanem csak egyszerűen gyilkosságot. A törvényszék mindenestre kideríteni tartozik, hogy ha gyilkosság történt, az mi módon követett el, s mérlegelni tartozik azokat az indokokat, melyek a tetteseket vezették. S ha ez indokok közt a vallási fanatizmusnak jutott szerepe, az a vádlottaknak csak enyhítő s nem terhelő körülményül számítható be.

Ismételjük, magyar törvényszék csak oly cselekményt vehet elbírálás alá, melyet a magyar büntető törvénykönyv büntetnek vagy vétségnek jelent ki. Abban pedig rituális gyilkosságról mint speciális büntettről egy árva szó sincs. Az ítélet, ha indoklásában bármely körülményre támaszkodnék is, mint bírói kinyilatkoztatás semmi egyébre csak a törvénykönyvben büntetendők kimondott cselekményekre vonatkozhatik, s bármely hatással lenne is a társadalom valamely mozgalmaira, nem politikai hanem tisztán jogi szempontból mérlegelendő. A bíróság fölötté áll a szenvedélyek és érdekek napi hullámzásainak. A bírói hatalom gyakorlása, a minthogy minden jogállamban s így nálunk is a legszigorúbb alaki garanciákhoz van kötve, úgy másrészt feltétlenül megköveteli a tisztetlet s föltétlenül kizárja a politikai vagy egyéb (nem tudományos, juridikai) szempontokból kiinduló kritikát.

Sajnos, hogy a t-eszlári eset némelyeket oda ragad, hogy erről a mindenkor szem előtt tartan-

dó elvről megfeledkeznek. Különösen a fővárosi napisajtó egy része az, mely excellál a bíróság iránti tiszteletlenségben s excellál a tárgyalás alatt levő bűnper természetének hamis feltüntetésében. A mi az elsőt illeti, ahhoz nem sok szavunk van. Ha részrehajlónak, igazságtalannak, tanukat betanítónak jelentik is ki a nyiregyházi törvényszéket, ez, szeliden szólva illetlenség ugyan, melyet minden jóízű ember megvet, de a mely utóvégre is csak a mi belső bajunk, melyet meg lehet orvosolni az esküdtzék előtt. Hanem a mit a pör természetéről irnak, az már több mint mauvais genre, az valóságos bűn a nemzet ellen. Ugy tüntetik fel a dolgot, mintha Nyiregyháza valamely mystikus boszorkánypör folyna, mintha a zsidókat valaki vallásuk miatt üldöznék. E hamis információkból kiindulva kiáltja azután ránk a külföldi sajtó a barbárság vádját; így kürtölik ki rólunk, hogy mi újra felszítjuk az inquisitio máglyáinak kialudt zsarátokát, s így igaztják fel idebenn a fajokat és felekezeteiket egymás ellen.

Szerény tagja vagyunk a napisajtónak, nem számolunk arra, hogy szavunk elér mindenüvé, a hol felvilágosításra van szükség: mégis kötelességünknek tartjuk kijelenteni a magunk szűk körében, hogy a mit a magyar, főleg a német nyelvű napisajtó nagy része ez ügyben elkövet, az ezudar ámitás. Az ember szégyenli magát, mikor tudósításait s az azokhoz fűzött kommentárokat olvassa. Nem látszik azokból sem az igazságnak, sem a hazának egy csöpp szeretete, hanem látszik szenzáció-hajhászat és oly tromba lekezeseti buzgalom, mely tulzásaival, hazugságaival, kizárólagos álláspontjával a leghiggadtabb embert is fölingerli. Az emberek különbözök s ugyan egy dolog fölül különbözök lehetnek a vélemények. De mindennek van határa. Hogy az eszlári bűnpör micsoda, azt megmondja a büntető-törvénykönyv, melynek alapján a főügyész vádat emelt s a törvényszék vadhatározatot hozott. A budapesti német sajtó embereiben sem tehető fel annyi bornírság, hogy ezt nem tudják s hogy nem volna szán-

TÁRCZA.

A kormányzó ur iskolalátogatása.

— Elbeszélése az iskolai életből. —

Irta: MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Egy hálás pillantást vetett Dankó felé, aztán még egyszer oda járult a jámbor férfiúhoz és a kezét újra megszorogatta. Az olyan szemérmesen sütötte le szemét, mint egy menyasszony és olyan bárgyú arccal bámult ő excellenciájára, mint egy újoncz katona. Szegény öreg, még így nem volt megzavarodva — pedig már sokszor állott még az ágyuk torka előtt is. De most magához jövé, átértette a helyzetet, a huszár esze gyorsan jár. Itt most már le kell játszani a rátukmált szerepet emberséggel, nehogy a tanár urak becsülete szenvedjen csorbát, vagy a gymnásiumé.

Egészen kevély lett, mire ezeket elgondolá s bizonyos önzertes nyugalommal várta a történéndöket, bátorságot véve magához fölnezeni az excellenciás urra és környezetére, de a tanulókra nem, mert attól félt, hogy azok közül (ott ült saját fia is, még pedig az első padban) eltalálja magát valamelyik nevetni, mire aztán ő sem fogja megállhatni, hogy hangos kacajban ki ne törjön és vége lesz az egész komédiának.

A kormányzó — kinek nevét nem írjuk ki egészen de megjegyezzük, hogy születésére nézve magyar gróf volt — örömmel legelteté szemeit a derék fiukon, kik olyan nagyon szerették a német nyelvtant. No hiszen tudta volna csak, hogy mind ott vannak a „németnyelv-ellenes társaság“ tagjai is! Csupán egyetlen fiu maradt tilve az első padban, magas, izmos gyerek, értelmes, hamvas arccal, eszes szemekkel. Az bizonyos épen a Dankó bácsi fia volt, Dankó Miklós. A hatalmas ur szeme most oda tévedt s diuhos villámokat szórt, de Dankó Miklós visszazénte keményen és nem mozdult.

— Hát te nem szereted a német nyelvet? kérdé tle élesen.

A fiu felemelkedett ülő helyén s határozott hangon mondá:

— Nem szeretem.

Hiába rángatta az öreg Dankó nagy szemöldökét jobbra-balra a tábla mellől, hiába dünnyögte: „Ez a szerencsétlen fiu még veszedelmet hoz mindnyájunknak a nyakára.“ — a fiatal Dankót ki nem hozta sodrából. Mindig is olyan határozott szellem volt. A mit egyszer a fejébe vett, azt nem lehetett onnan kibeszélni.

Derék fiuk vagytok! — Szólt a hatalmas ur nyájasan — szeressétek is fiaim a német nyelvet, mert világnyelv az, s ez a nyelv a kulcs, melylyel felnyitnak előtetek a tudomány kincseinek tárházai. Az isten éltesen benneteket velem együtt. Most menjetek helyeitekre.

— A fiuk arczára oda volt írva, hogy: „Hát csak ennyi?“ Azok szentül azt hitték, legalább is annyit jelent a Nagy Pista szembunyorítása, hogy pénzt fog kiosztani a „németek“ között ő excellenciájára. Ez pedig ez az egyedüli eset, melynek tartamára érdemes beállni németnek.

Homlokát haragos ráncokba szedve szólalt most meg a gróf:

— Most pedig állj fel te fekete fiu ott, a ki az előbb nem jöttél ki; ha nem szereted a német nyelvet, hát lássuk, mit tudsz a többi tantárgyakból? Vegyük elő például a természetrajzot, az állattant.

Gondolkozni kezdett, hogy ugyan melyik állat fölül kérdezősködjék, de egyik sem jutott eszébe, azok pedig, a mik eszébe jutottak, mint például ló, kuya, macska, olyan túlságosan könnyűek, hogy egy cseppet sem fogja megizzasztani azt az átkozott rebellis gyereket, pedig nem ártana egy kicsit zavarba hozni.

— Melyik állatot szereted legjobban? Kérdé aztán, hogy hadd adjon a fiu maga magának tárgyat.

— Az oroszánt, — mondá Dankó Miklós hirtelen.

A fiu elmondta mindazt, a mi a tankönyvben meg volt írva az oroszántól: milyen a szőre, milyen az alakja, mennyi az életkora, mivel él, hol tartózkodik, — de a gróf mindenáron akadályoskodni akart, hogy megzavarja.

— Mármost mond meg nekem azt, mit szeret az oroszánt legjobban.

Miklós megsimította jobb kezével a homlokát s bátor, merész hangon felelé:

— A szabadságot!

Ez az egy szó végig süitett a termen, mint az orgonahang, megrezgettette a levegőt s olyan felhőt gyűjtött a homlokára, hogy a főispán és társai félve a kitoró vihartól, kezdték magukat kényelmetlenül érezni. Hát még a szegény Dankó bácsi?

Dankó Miklós feleletére a kegyelmes ur ajkaiba harapott és azt mondta:

— Ül le!

Nem akarta megít neveltségessé tenni, hogy ennek a gyereknek a feleleteiben célzásokat lásson, igyekezett nyugodt maradni, de azért mégsem állhatta meg, hogy egy haragos pillantást ne vessen az öreg Dankó felé.

— Hm! — gondolá magában az öreg. — Ez is a professzorumat illeti.

— Van-e itt közületek valaki, a ki katona akar lenni? — kérdé aztán szétneve. — A ki katona akar lenni, lépjen ki!

Senki sem mozdult. Csúyan Lengyel Gyuri ugrott ki a padból.

— Labancz! — Sziszgették a fiúk, s a labancz szó szájról-szájra járt sutogva, hogy rajta maradjon örökké.

— Hát más senki sem akad ennyi egészséges fiu közül, a ki katona akarna lenni? kérdé a kormányzó még egyszer. Szégyen, gyalázat, hallja professzor! . . .

Most Dankó felé fordult a kegyelmes ur egész haraggal.

— Maga egészen elrontja ezeket a fiatal embereket. Micsoda szellem ez itt? Ön vadakat, tigriseket nevel itt! Ezek a fiuk gonoszszággal vannak tele Hogy hívják ezt a fekete gazembert ott? hadd írjam fel a nevét. Hallja maga professzor, maga nem érti szakmáját, én magát vasra fogom veretni.

Az öreg Dankó most már nem állhatta tovább az alakoskodást.

Kegyelmes uram, könyörgöm alásan, nem a professzor uram ám az oka annak, hogy az a fiu ilyen gonoszul felelt, hanem én . . . engem tessék büntetni.

— Hiszen önt fogom, elcsapom, elmozdítom.

— Csakhogy kérem alásan, bibéje van a dolagnak.

— Micsoda? Ön még feleselni merészeli? Tudja-e kivel beszél?

okos rosszakarátú ferilités, mikor mégis vérvád-
ról s a középkor feltámadásáról beszélnek.

Arra kérjük polgártársainkat, hogy e hamis,
célzatos tudósítások által ne ejtessék magokat téve-
désbe. A bíróság dolga: bűnyűben a büntetőtör-
vény határozatai szerint eljárni, s nem társadalmi
kérdésben ítéletet mondani. S ebben a társadalmi
kérdésben sincs semmi imminens veszedelem. Ma-
gyarországon nincs okos ember, ki a zsidóktól
egyebet kívánna, mint faji és erkölcsi beolvadást;
ezt pedig, ha ugyan magyar hazafiak, magoknak
is kívánniuk kell.

Egy nagy humbug.*)

Ezelőtt több mint ötven évvel történt, hogy Ferencz
császár beutazta a Bácskát. Megfordult többek közt Cser-
venkán is, a hol egy öreg paraszttal elegyedett szóba. A
császár kérdésködött a nép vagyoni állapotáról, miköz-
ben az említett paraszt a Ferencz-csatornára mutatva így
válaszolt: „Alles, was wir haben und geniessen, haben wir
dem Grabe zu verdanken.“ S valóban úgy is volt, a csa-
torna közlekedési rendeltetésén kívül szolgált öntözésre,
és szolgált arra is, hogy a belvizeket levelezze. A partja
mentőben levő községek gyors virágzásnak indultak s a
csatornát úgy tekintették mint igazi jótéteményt.

Történt azonban 1870-ben, hogy a csatornát az ál-
lamiestartól egy részvénytársaság vette át. A kormányt,
szívesen elhíszták, a csatorna tulajdonának és kezelé-
sének átbozításáról a legjobb intencziók vezették. A kor-
mány azt tapasztalta, hogy a csatorna vize időnként any-
nyira kiapad, hogy nagyobb hajókat nem bír meg; ére-
zte annak a szükségét, hogy a csatorna-hálózat kiegészítse-
sék: szívesen fogadta hát Türr tábornok ajánlatát, mely
szerint ő a csatornának a kormány intencziói szerint való
kimélyítésére és kiegészítésére részvénytársaságot alakít.
Még szubvenziót is szavazott meg az országgyűlés e tár-
saságnak, melynek feladatául tétetett a főág helyreigazi-
tásán kívül Bajától Bezdánig egy táp- és hajózási csator-
nát építeni, a Sugoviczát hajózhatóvá tenni és részben ki-
kötővé alakítani, a Ferencz-csatornát a borjasi átvágásig
meghosszabbítani, végre Kis-Sztrapától Ujvidékig új öntö-
ző csatornát ásatni, mely 3000 mm.-val terhelt hajókat meg-
bírn. A társaság ez építkezéseket teljesítette ugyan, de
nem olyan módon, mint azt az engedély-okmányt magá-
ban foglaló 1870. 34. t. cz. határozatai előírják. És így
történt, hogy ma már az a híres paraszt-mondás visszajára
fordult s ekkép hangzik: „Alles was wir Schlechtes ha-
ben, haben wir dem Grabe zu verdanken.“

A tény az, hogy mióta a részvény-társaság a Fe-
rencz-csatornát átvette s a feljebb felsorolt mellék-csa-
tornákat kiépítette, a part menti szántóföldek állandó ár-
terekké lettek, végkép elposolyásodtak s ma már szántó-
földkeül alig használhatók. Hogy ezt az állapotot kellő-
képen megítélhessük, tudnunk kell, hogy a Bácska azon
részén, a melyen át a Ferencz-csatorna s újabbán ástott
mellék-ágai húzódnak, a vizkiöntések a legnagyobb rend-
kívüliségek közé tartoztak, úgy hogy e században mind-
össze háromszor volt víz látható a szántóföldek némely
helyein, akkor is részint a Ferencz-csatornán, részint más
felé természetes lefolyása volt és gyorsan eltűnt. Most a
hajdan dúsan termő szántóföldek állandó árterek, sőt a

*) E cikket a „Nemzeti Ujság“ című budapesti napilap-
ból vesszük át.

— Pedig meg kell mondanom, akárhogyan harag-
szik is kegyelmes uram.

— Beszéljen hát.

— Azt akarom mondani, hogy ne tesszen excellen-
ciás szívébe haragot elvinni innen a professzor ur ellené-
ben, mert ártatlan szegény, mivelhogy most odahaza ebé-
del a professornal asszonyval és bizonyára semmi része
abban a bolond feleletében, a miket a fiam adott: az én
nevelésem ez a gonosz gyerek, én öntöttem szívébe
ezeket a gaszágokat, mert az én fiam... engem tessék
hát büntetni, ne a professzor urat.

— De hát kicsoda ön?

— En? Hát én a pedellus vagyok, az iskolaszolga,
őreg Dankó József volt Miklóshuszár, kegyelmes uram
szolgálatára.

A kormányzó fulig elvörösödött. Egész életében az
az egy remegtetete, nehogy neveltségessé legyen s ime me-
gint egy helyzet a hol neveltségessé vált; igaz, hogy apró
dolog, de mégis erősen bosszantotta. Hirtelen magára rán-
tá köpenyegét, bejegyezte a Lengyel Gyuri nevét a köny-
vébe és mint a kit leforráztak, eltávozott.

Dankó bácsi utána czammogott. A milyen gyáva
volt előbb, olyan bátor most; az akkor a professzori álla-
pot volt, ez meg most a kiszolgált kuszáré, a ki a pokol
minden ördögétől sem ijed meg.

Az excellenciás ur, most hogy kívül érezte magát,
jóizűn nevetett maga is a történeteken, és megveregette a
Dankó vállait.

— Nos öreg, tisztelem a tanár urakat, mondja meg
nekik, ha megjönnek, hogy meg voltam elégedve.

— Köszönmő alásan kegyes gráciáját, majd el fo-
gom nekik mondani.

— Egyébként pedig mi újság jó öregem ezen a
tájon?

Az öreg Dankó vállat vont s azután jó humorral
mondá cserepes hangján:

— Szedik az adót mindenfelé, kegyelmes uram!

De már erre nem állott vele többé szóba. A főispánt
szólította meg s kalapját megbillentve, sietve távozott a
megyeház fele.

csatornához közel eső házak falai is fölnevésedtek, minék
folytán a házak nagy részben egészségtelenekké váltak,
sőt omladoznak is.

Mi ennek a kalamitásnak az oka? könnyű kitalálni.
A már említett t. cz. elrendeli, hogy a társaság köteles a
Ferencz-csatornában legalább 6 lábnyi vizmagasságot fen-
tartani. A társaság a törvény követelésének eleget tesz
ugyan, de olyan módon, mely ellenkezik a törvénnyel s
kiszámíthatatlan károkat okoz a környékbeli lakosságnak.
A törvény szerint ugyanis az előirt vizmagasság a csator-
nafeneké kell kikotrása által lett volna elérendő. A tár-
saság azonban olcsóbb módott választott. A Bajától Bez-
dánig terjedő tápcsatornának 9 láb esése van, ezen tehát
megkaphatja a 6 lábnyi vizmagasságot a nélkül, hogy a
Ferencz-csatorna beiszaposodott medrének mélyítéséről gon-
doskodnia kellene. Ezzel eléri azt, hogy a csatorna min-
den időben hajózható, de csak olyan formán, hogy a
Ferencz-csatorna mai vizállása mindenkor legalább 2
lábbal magasabb, mint a mielő régebben a legmagasabb
csatornai vizállás volt, úgy hogy a vize sok helyt 1—3
lábbal magasabban fekszik, mint a partmenti földek. Eb-
ből származnak aztán a kalamítások, a csatorna vize a
gátakon át kiszivárog a szántóföldekre s ott egyesül a
meggyülemlett eső- és hóvízzel, mely a magasabban fekvő
csatornába be nem folyhat, miután a társaság az álta-
la megszakított természetes lefolyás pótlására s a kereszt-
től szivárgó víz felfogására levezető árkokat nem készítet.
Sőt — s ez a legjellemzőbb a csatorna-társaság embertelen
kapzsiságára, — ott is, a hol ily levezető árkok voltak,
nevezetesen a Ferencz-csatornai 33 átvágást, önkényűleg
betömte, pár nap mulva tudtára adván az ekként meg-
károsítottaknak, hogy a társaság kész az átvágást ismét
megnyitni s a beszivárgott vizet leveztetni, ha az illetők
holdankénti 50 kr tributum lefizetésére kötelezik
magokat. Szerencsére, a megyei hatóságban volt annyi
erély, hogy ez átvágásokat ismét megnyitotta, de most
már nem sok hasznukat vehetők, mert a csatorna magas
vizállása a belvizek lefolyását megakadályozza.

Százezerekre megy évenként az a kár, melyet
a Ferencz-csatorna-társaság kapzsisága és törvényellenes
eljárása e vidék lakosainak okoz. Mily nagy az elkesere-
dés, jellemzi az u. n. Ferencz-József öntöző-csatorna
mentén fekvő s leginkább sújtott községek (Keresztúr,
Despot-Szt-Iván, Veprovác, Kulpin stb.) nyilatkozata,
mely szerint készek azt az átkozott árkot a saját költsé-
gükön betömni. Sajátságos, hogy a kormánytól minden
panasz süket fülekre talal s még csak vizsgálatot sem in-
dított meg az iránt, megtartotta-e a társaság a törvény ha-
tározatát, mely a Ferencz-csatorna kotratását rendeli el.
Mi nyilvánosan kijelentjük s bárhol bizonyítani készek
vagyunk, hogy a látszat kedvéért eszközölt első kotratás
óta, tehát 8—9 évi idő alatt a társaság sem kotratást, sem
kimélyítést, sem semmiféle csatornai tisztítást nem eszkö-
zölt, hanem a mondott idő alatti beiszapodás kiegyenlítésé-
re tetszés szerint emeli a Duna vizével a csatornai vizállást
s így tartja fenn törvényellenesen a törvényszabta 6 láb-
nyi vizminimumot. Türr tábornok ur jól érti azt a mes-
terséget, hogy kell hangzatos jelszavakkal dobálózni, hogy
kell egy privát társaság önző céljait közgazdasági érde-
kek ruhájába öltöztetni. A közönség eddig felült e szép
beszédeknek, pedig a tény az, hogy egy nyereszkeskedő
társaság kapzsisága egy azelőtt virágzó, gazdag vidéket
tönkretesz. Humbug az, ha a Ferencz-csatorna-társaság-
ban valaki közjót emleget. Ezzel szemben áll az a tény,

Ekképen végződött ezen nagy jelentőségű látogatás,
melyről akkorában igen sokat beszéltek és beszélnek még
mai napság is, mert Dankó bácsi bizonyára még mai napig
is él s dicsécszik vele — mivel ha még száz esztendeig fog
is élni, soha olyan nagy tisztesség nem éri, mint ezen a
napon.

A tekintetes tanári kar összegyűlvén a gyűlésterem-
ben, miután szögről végről, ki hűledezve, ki mosolyogva
végig tárgyalták a leirt nagy eseményt, melynek részletei-
ről pontosan értesültek, határozatba ment, hogy az öreg
Dankónak fizetése negyven forinttal évenként emeltetni
fog s hogy azon felül érdemeinek elismerésül és jutalmául
fel fog hivatni a tanári kar elé, itt az igazgató nyilváno-
san, emelkedett szavakban megdicséri, a tanár urak egyen-
ként kezét szorítanak vele s neve, mely a tanár urak ré-
széről eddig „Dankó“-nak lett ki ejtve, „Dankó bácsira“
fog átváltozni.

No, ilyen nagy dolog soha nem történt még tán a
királyllyal sem. Ha már ennyi dicsőség alatt sem roskadt
le Dankó bácsi, most már bizvást élél akár ezer esz-
tendeig.

Hanem a környéi megindultak, mint a záporosó.

— Nagyon meg vagyok jutalmazva... túlságosan
meg vagyok jutalmazva, — rebegé fuldokló hangon, mint
egy gyermek.

Hanem mikor aztán újra lement a lépcsőkön s kö-
nyei felszáradtak, szive a kevélységtől kezdett tagadni.

— Hjah, csak nincs a világban — dünyögő — töb-
bet érő dolog, mint a virtus-cselekedet.

Hanem hiszen épen jókor gondolkozott úgy, épen a
fia jött vele szembe Lengyel Gyurival: azok is a tanári
kar elé voltak idézve.

— No te pernahajder, jó hogy itt vagy. Szép örömet
értem meg miattad. Hát te még az ország kormányzójá-
val is ki mersz kötni, átkozott gyereke!... Tudod-e,
hogy mekkora ur az! Hátha felakasztat? Akkor is én va-
gyeek le az akasztófáról, ugy-e? No hiszen csak azt lesd,
hogy én könyörögjek érte. Nem én!

A fiu szó nélkül hagyta az öreg szavait, a ki meg
markába nevetett titokban s büszkén gondolta: egészen
rám ütött az a gyerek.

egy a társaság, a törvény világos rendelkezése ellenére
a környék kiszámíthatatlan kárára, pár ezer forintért mel-
lőzte a csatorna kotratását s a vidéket elárasztásnak tette
ki. A kormány kötelessége gondoskodni arról, hogy a
törvény megtartassék. Vizsgálatot, szigorú vizsgálatot ké-
rünk; ezt követeli a megsértett törvény s ezt követeli
ezer meg ezer ember, a kiknek existenciája van fe-
nyegtetve.

Olay Lajos.

Hirek.

— **Népség és katonaság.** Péter-Pál napján vá-
rosunk igazgató jelenetnek volt színhelye. A József-város-
ban, az Ujvilág utcában tűz ütött ki, s az ünnepi sétáló
közönség nagy számban tódult a vész színhelyére. Egy
részük a Kubinyi-féle üres telken foglalt állást s állítólag
semmiféle rendzavarást el nem követett. Elég az hozzá,
hogy eddig még föl nem derített okból a polgárság s a
helyszínén „feuerbereitschaftkép“ megjelent huszárak
összetűztek. A huszárak, egy szakaszvezető kommandója
alatt, neki rugtattak a tömegnek, nehányat legázoltak s
még többet meg kardlapoztak. Ez a mulatság, úgy látszik
igen megtetszett nekik, mert még ezután is s a vész hely-
lyétől jó távolra is egyre ott nyargalásztak az utcán,
kardjaikat suhogtatva s szídvá a „hunczut czibü“ terem-
tést. A legázolás következtében nagyobb sérülést szen-
vedtek: Burkovics Péter városi törvh. képviselő és Ku-
binyi Ignác molnár, öreg, süket ember. Kik és mit kap-
tak a kardlaptól, eddig nincs megállapítva. Elképzelhetni,
hogy az eset városunkban roppant izgatottságot okozott,
s mindenki azt kérdi, ki a hibás. Azt hisszük, erre könnyű
megfelelni. A városi főkapitány jelen volt a tüznél
s e szerint, a törvényhez és gyakorlathoz képest, a kato-
naság mint karhatalom felett való rendelkezését illette.
Akár ő rendelte há el meggondolatlan elhamarkodással a
népek ily brutális módon valózsétőzárát, akár elmulasztot-
ta az őt megillető rendelkezési jog igénybevételét: a fele-
lősség egyképen őt terheli. A vizsgálat lesz hivatva kide-
ríteni, hogy a városi főkapitány brutalitása vagy erély-
telensége (hogy ne mondjuk gyávasága) okozta-e a szo-
morú esetet. Reméljük, hogy mind a városi, mind a kato-
naini hatóság azonnal szigorú vizsgálatot indít s annak
eredményét, az izgatott kedélyek megnyugtására, mi-
nél előbb közlést teszi.

— **A Duna áradása** sok aggodalomra adott okot.
Szerencsére, a víz növekvése ma már megszűnt s Baján
sem a várost, sem a határt nem kell féltetni. Annál na-
gyobb részvételt értesülünk, hogy szomszédunkban meg-
történt a veszedelem. A 28-ról 29-re virradó éjjel ugyanis
a Duna megcsuszattta a mohácsi sziget gátját s azon betör-
ve a sziget buja természetű szántóföldet elöntette. A kiön-
tés által okozott kár mindenestre százezrekre rüg s érke-
nyen sújtja a szigeti gazdag földek tulajdonosait: Albrecht
főherceget, a pécsi püspökséget, Mohács és Duna-Szekeső
városát.

— **Mohácsi csendélet.** Lapunknak írják: Betörés-
sel párosult rablások nálunk napirenden vannak. E hó
26-án egy rőfőskereskedést raboltak ki; 27-én éjjel az ite-
ni kir. távirdaállomás falát a kapubejárás alatt beástak
a hivatalfőnök üvegajtós haloszobájának ajtaját, mely a
hivatal mellett van, székekkel eltorlaszolták, a kaput be-
lülről bezárták, mindez oly csendben történt, hogy mit
sem lehetett hallani. A vaspéntárt, melyben a felesleg
beszállítása után 450 frt készpénz volt, megmentette a
tisztviselők véletlen intézkedése, a mennyiben azt a szán-

A fiatal Dankó Lengyel Gyurival benyitott a tanács-
terembe. Ott voltak a tanár urak valamennyien s bizonyos
ünnepélyes hangulat uralkodott bent. Talán a tanár urak
fekete kabátja és hófehér inggallérai okozták azt.

Berkés tanár ur felkelt a székről, a mint a két ta-
nuló belépett, egy feltört levelet vett föl a zöld asztalról
s így szólott:

— Kedves fiam Lengyel György! Te igen meg-
nyerted ő excellenciája a kormányzó ur magas tetszését
s ime jutalmul két aranyat küld számodra. Ezzel átad-
juk azt neked s magunk részéről is megdicsérik mai
magaviseletédért. Te igen derék fiu vagy, engedelmes
a felsőség iránt, szelid, jó erkölcsű és okos, szülőidnek való-
ban öröme lehet benned. A kormányzó ur ő excellenciá-
ja azt is írja, hogy ha az iskolai év végével megmaradsz
kivánságodnál katoná lenni, pártfogására számíthatsz.
Most pedig lépj elő Dankó!

Dankó előre lépett, nagy fejét magasra emelte, olyan
volt most, mint egy athléta, vastag fekete haja rendetlenül
folyta körül halavány arczába.

— No te ugyan szép mákvirág vagy Dankó. Te
haszontalan gazember, naplopó! Hát micsoda ostoba dol-
got beszéltél te össze-vissza a felsőség előtt iskolánk
szégyenére és gyalázatára.

Berkés tanár ur egészen belelovalta magát, valódi
düh rajzolódott le arcán s mérgesen suhogtatta a kezében
levő irót.

— Soha sem lesz belőled becsületes ember, te sem-
miházi, te ostoba fráter.

A fiatal Dankó arca kigyult, ökle hevesen mozdult,
homlokán kidagadtak a felindulástól az erek, — de még
tartotta magát s vad erővel harapott ajkaiba, mialatt me-
reven, kihívólag nézett a tanár arczába.

Berkés tanár ur mindig mérgesebb hangon folytatta:
— Rólad is megemlékezett ő excellenciája és rosz-
szalja gonosz indulataidat. Mi pedig ezennel ünnepélyesen
megdorgálunk te gazember és becukatunk a karezerbe.
Menj csak fiam Lengyel a pedellusért.

A mint Lengyel Gyuri kiment az ajtón, a Berkés
tanár ur arca egyszerre megváltozott, mint a téli tájkép,
ha a nap rásüt, csupa mosoly, csupa rokonszenv sugárzott
le a nemes vonásokról.

dékolat rablást keresztülvitelét előzőleg, más helyre helyezték. A sütetség miatt azt valószínűleg nem találták meg. A hivatal ugyanis, az általános renoválás és szobafestés folytán más beosztást nyert. E véletlen szolgált okul, hogy a pénztár a kiadott falon s kerten keresztül mindenestül el nem vitték. Hajnalban, a mint az eset nyilvános lett, a két tisztviselő, tanuk jelenlétében a pénztárt megvizsgálta, s tartalmát rendben találta. A nyomtatványsekre nyitották, s abból sem hiányzott semmi, a kezelési pénztár is érintetlen maradt. Valószínű, hogy a gaz, munkája végrehajtása mellett megzavartatott.

— **Hat emberhalál.** A zivatar Mohácson nagy kárt és súlyos szerencsétlenséget okozott. A villám ugyanis hat emberéletet oltott ki. Hármát a mohácsi szigetben, egyet Mohácson, egyet a határban, egyet pedig a szomszéd földeken ért utól szerencsétlen végzete.

— **Az apácák leányiskolája** is kiadta évi Tudósítóját, mely azonban, sajnos, nagyon sok, joggal feltehető kérdést felvilágosítatlanul hagy. A Tudósító tartalmát a Kémbinszky-emlékké leleplezésének leírása, a tanuló érdemsorozata s vallásuk és helyi viszonyaik szerint való kimutatása, továbbá a lefolyt tanév nevezetesebb mozzanatainak nagyon is semmés feltüntetése, végül pedig a jövő tanév kezdetéről szóló értesítés képezik. Az iskolai tantervről s a működő tantervekről egy árva szónyi említés sincs az egész tudósításban, a mi mindenesetre igen hiányossá teszi azt a képet, melyet az intézet s annak működése felől nyerünk. Az intézet áll teljes elemi népiskolából 6, és felső leányiskolából 2 osztálylyal, ehhez jön még az óvoda. A növendékek száma a népiskola 1-ső osztályában 172, a 2-ban 94, a 3-ban 96, a 4-ben 74, az 5-ben 44, a 6-ikban 26; a felső leányiskola 1-ső osztályában 7, a 2-ban 9; az óvodában 231. A mint látszik, egyes osztályok nagyon is túl vannak tömve s égető szükség van parallel osztályok felállítására. Érdekes jelenség, hogy a 753 fővel tanuló közül csak 627 iratkozott be szeptember hónapban s ezek közül ismét csak 269 rögtön a tanév kezdetén. A mulasztott félnapok összege (az óvodát nem számítva) eléri a 38.580 óriási számot, egy tanulóra tehát nem kevesebb mint 74 mulasztott félnap esik. Vallás szerint legtöbb volt a növendékek közt a r. kath., 650, azután izr. 73, ág. hitv. (s valószínűleg helv. hitv. is) 12, g. kel. 8. A növendékek nemzetiségi viszonyai nincsenek kitérítve. Dícsérettel említenő, hogy a tanítónok havonként értekezleteket tartottak, melyen a tanterv keresztülvitelét, továbbá a tanulók előhaladását és magaviseletét illető nézeteket megbeszéltek. Vizsgálatok félvékenként voltak és pedig február 1—3-án, és június 21—23-án. A jövő tanév szept. 3-án nyílik meg s a beiratkozások augusztus utolsó három napján történnek.

— **Botrány az iskolában.** Lapunk egyik olvasója írja nekünk a következőket: Egy elége meg nem róható esetről vagyok bátor becses lapját értesíteni. Néhány nappal ezelőtt egy asszony, kinek mivel talán pénze van, magát elkelőnek és műveltnak is tartja, jelent meg a helybeli zsidó iskola igazgatója előtt egy tanítónő elleni panaszával. Őket erre az adott, hogy a panaszolt tanítónő gyermekét a kézimunkából nem osztályozta, mivel az egész éven át nem járt el órára. A gyermek erre szünni nem akaró rivására fakadt, úgy hogy a tanítónő kénytelen volt őt az osztályból kiküldeni. Ez volt az urhölgy panaszának tárgya. Igazgatónk azonban vagy tudatlanságból vagy rosszakaratból a panaszolt az éppen előadást tartó kisasszony nyakára küldte. Az előkelő és művelt urhölgy félretéve illemt és tisztességet, egy veszekedő piaci kofit is séggyében hagyó kifejezésekkel illetve egész osztály jelenlétében a tanítónőt, sőt tettelegességekre is vetemedett. Az ily brutálisan sértett tanítónő azonnal megette ellene a bűnvádi feljelentést, de az érdekeltek minden rügöt

— Az a másik a gazember édes fiam! Hanem azért te fogsz elmenni a karczerbe. A feleségem pecsenyét süttött számodra, ott fogod találni.

Ezekre a szavakra a fiatal Dankó arca is kiderült s vidáman, boldogan ment a fogságba.

III.

A „Kurucz“ meg „Labancz“ sorsa.

Ezentúl az volt a Lengyel Gyuri neve, hogy „labancz“, a Dankóé meg, hogy „kurucz“ és az egész gimnázium ezen a néven ösmerte őket, később pedig az egész város. Az iskolai élet végén, mikor az érettségi vizsgát letették, a fiak közül tízen összejönnek Budapesten. Épen tavaly nyáron telt le az a tizenöt év, az aláírt nevek között ott volt a Dankóé is, a Lengyel Gyurié is s többek között e kis beszélyke szerzője. Tizenöt év alatt keveset hallottunk egymásról, a hir csupán a Dankó nevet emlegette néha. Országgyűlési képviselőnek lett megválasztva. Ő vitte legtöbbre valamennyiünk közül. Nagy Pista gazda otthon, Lengyel Gyuriról meg azt tudtuk, hogy csakugyan beállott katonának.

A tizek közül csak heten jöttünk össze. Mint gyerekek váltunk el s mint meglett férfiak találkoztunk viszont.

— A Lengyel Gyuri, a labancz! — kiálták hol van?
— Mi lett a labanczból? Ki tud róla valamit?
— A szegény labancz — vette át a szót a képviselő — ő neki csakugyan rossz sorsa lett. Nem is csuda, mert rosszul indult. Azt mindnyájan tudjátok, hogy katonának állott be, mert azt hitte, hogy ama nagy ur partfogása mellett fényes állást szerez a katonai pályán.

De nem vitte semmire, kényelmesebb élet után vágyódott. Az excellenciás protekciójá folytán kineveztek hivatalnoknak csakhamar. De épen olyan hamar vége lett ennek a hivatalának is. A porszemekkel, kik e kormányzat apró részei voltak, senki sem törődött, azokat elfujta a nemzeti gyűlölet szele, mint a szemétt.

Lengyel Gyuri ekkor átkozta magát, átkozta az excellenciás urat és átkozta a magyarokat. A ki polgártársaival meghasonlik, az önmagával is. A végzet követ-

mozgásba hoztak, hogy a kisasszonyt a panasz visszavonására bírják, mit az, engedve a sok oldalról jövő s befolyásos rábeszélésnek, meg is tett, megnyugodván azon elégtételben, hogy a sértő nő föle az iskolások s a tanítótestület jelenlétében bocsánatot kéjen s 100 frtot adjon jótékony célra. Az urhölgy durva eljárását kétségtelenül elítéli mindenki, de el nem mulasztatom, hogy megjegyzést ne tegyek s az illető iskolások figyelmét fel ne hívjam az igazgató úr eljárására, annál is inkább, mivel a „Bajai Közlöny“ megemlékezően ez esetről, az igazgató urat, nem tudom hol és miképen szerzett érdemeire való tekintetből, nem akarja bántani. Az ő tette lovagiatlan, mert alig lihető, hogy kötelességéről oly homályos fogalmat voltának, miszerint ne tudná, hogy iskolai fegyelmi ügyet első sorban neki lett volna tiszte elintézni, s ezért — meg másért is — állíthatom, hogy eljárása czélzatos is volt, s mert éppen igazgatói hatáskörében volt az, annál rosszabb, mivel elősegítőjévé vált az említett gyalázatos esete.

— **A főgimnázium Értesítője.** A középiskolai oktatás kiváló fontosságát föllesleges volna külön kiemelni annak igazolására, hogy a bajai főgimnázium Értesítőjével hosszabban foglalkozunk. Hogy azonban főleg a tananyag és tankönyvek kérdésével kritikai szempontból foglalkozhassunk, ahhoz több idő szükséges, mint a menyit az Értesítő kiadása és lapunk megjelenése közt fekszik, azért ezt jövő számunkra halaszta, most csak a gimnáziumról közölt adatok ismertetésére szorítkozunk. A főgimnázium tanári kara 15 tagból állott; ezek közül 12 ciszterceita rendű egyházi, 3 pedig világi tanár. Heti tanórák száma 15—22 közt változik. Mindannyian bírnak a törvényeszerű képesítéssel. A tanulók száma volt az év elején 283; ebből elhalt 2, elmaradt 27, úgy hogy az év végén volt a létszám 254. Ez összegből az egyes osztályokra jutott: (a zójel köztli számok az év elején beiratkozottakra vonatkozik) az I. osztályra (64) 52, a II-ra (43) 37, a III-ra (43) 40, a IV-re (31) 28, az V-re (28) 27, VI-ra (28) 26, a VII-re (19) 18, a VIII-ra (27) 26. Vallásuk szerint volt r. kath. (151), nem, mint az Értesítőben hibásan volt, 152) 59-4%, g. kath. 0-4%, gör. kel. 3-54%, helv. hitv. 1-18%, ag. hitv. közel 4%, végre mózes vallása 31-5%. (E kimutatás 0-02%-al hibás) A gimnázium ösztöndíjasai és jutalmasai összesen 1198 forintban és 5 db. aranyban részesültek. A jövő tanév mint rendezes, most is szept. 1-én veszi kezdetét.

— **A lövészetből.** 1883. június hó 23-án a VI-ik lövészet alkalmával történt 475 lövés 237 egységgel ezek között volt 2 szög, 5 négyes, 27 hármas, 43 kettős és 40 egyes kör. Szegőt löttek Cserba Ferencz 1, Lemberger Ernő 1. Négyeseket löttek Cserba Ferencz 2, Eckert István 1, Herzfeld Viktor 1, Lemberger Ernő 1. Hármasokat löttek Eckert István 10, Cserba Ferencz 7, Horváth Gyula 3, Klenantz János 3, Spitzer Mór 2, Lemberger Ernő 1, Somogyi Emil 1.

— **Olay Lajos** lépéseket tett, hogy Kiegerl János elleni sajtópere mindelebb tárgyalásra kerüljön. Érdekes az a jegyzőkönyv, melyet Devich László bajai vizsgálóbíró a vádlottal felvett. Jó hat ivre terjedő akta ez, melynek tartalmát Kiegerl, a vizsgáló bíró ismételt intése daczára, írásból diktálta. Hogy az írást ki szerkesztette, azt annak rabulistikus foglalatjából könnyű kitalálni. A Drescher-féle ösmeretes fabrika gyártmánya ez is, s éppen ennek az elkészítése végett volt szükség arra a 8 napra, a mely alatt Kiegerl úr bujdosott. A jegyzőkönyv szerint Kiegerl kész bizonyítani, hogy Olay ellen ez meg az a vád emeltetett, de persze nem azokat az állítólagos tényeket, melyek a vádaknak alapul szolgáltak. S elég szerény csak három havi halasztást kérm, hogy azalatt bizonyítékait beszerzhesse. Egyébként a megretírlás aranyhídját

kezetes. Lengyel Gyurival is ez történt. Kiköltözött hazájából, a hol oly csufosan bántak vele s a Bécsben lakó kormányzóhoz ment. De annak már nem volt ereje többé, nem bírt neki hivatalt szerezni. Egy párszor kihallgatta, biztatta. Később azután megunt a látogatásait és „nem volt többé otthon“ a számára.

Lengyel Gyuri elbúsulta magát, inni, korhelykedni kezdett, majd kártyás lett. De a szerencse itt sem kedvezett neki. Midőn tavaly főn voltam a delegációban Bécsben, egy alkalommal egy rongyos külsejű sovány ember szólított meg. Hátrafordultam. Az alak, mely előtem állt, legalább ötven évesnek nézett ki, fésületlen haja, nagyra növesztett rendetlen szakála borzasztó kiülsőt kölcsönöztek neki. Czipője el volt szakgatva s meztelen lábujjai néztek ki s kellemetlen pálnakabűz terjengött körül.

— Nem ösmerem őt — szólék s tovább akartam haladni.

Arca lángba borult, a mint végig tekintett önmagán.
— Igen, ebben a ruhában. De én szándékosan öltöttem így; titkos rendőr vagyok.

Semmi közöm önhöz. É: a törvényhozó testület tagja vagyok.

— Én Lengyel Gyuri vagyok, — tört ki végre.

— Te a Gyuri vagy. A Lengyel Gyuri — mondám meglepetve. De hát hogy jutottál ennyire? ... titkos rendőr vagy?

— Nem vagyok én semmi! Csak úgy hazudtam ... Ölni, gyilkolni szeretnék ...

— Mert most már persze rebellis vagy te is.

— Igen, az vagyok.

— Köszönjük alásan, nem kérünk belőled.

— Ajánlj be valahova, te nagy befolyású ember vagy ...

— Azt nem teszem, hanem ime, itt van tárczám tartalmának a fele, vedd ezt és segits magadon.

— Vigy haza inasnasodnak.

— Én bizony haza nem vislek. Ilyen cikkekkel én nem származtatom be az országba. Maradj te csak idekinn.

Van nekünk efféle emberünk otthon elég.

is nyitva hagyja magának, a mint az a jegyzőkönyv következő passzusából kitetszik:

Ha Olay nekem ezen kérdésemre, minő elégtételt nyert ő, pusztán az illető bírósági határozatokra hivatkozott volna, melyek egyik másik ügyben, illetőleg az általam felhozott ügyekben véglegesül megejtettek, vagy ha Olay Lajos azon látható avagy elfogadható kiegyenlítősi adatokat, közölte volna velem, a melyekkel a társadalmi életben viselt azon dolgai, miket én is felemlítettem, kellően elintézve lettek, akkor az én kíváncsiságom ki lett volna elégítve, s a mennyiben ez adatok reá nézve kedvezők lettek volna, az ő reputációjá csak öregedhetett volna és az én kérdésemre a kellő választ a közönség is megkapta volna s a dolgot reá nézve aligha kedvezővé való sajtóperré fúni szükség nem lett volna.

— **Kutya mint gyilkos.** A mult év nyarán történt. Szt. István községben Kovács Ferencz, Zombori János, Vojtek János uradalmi vadászok elindultak vadászatra. Az uton folyton lövöldözve eljutottak egy érhez, melyen csónakkal kellett átmenni. Kovács, míg társai evező rudnak faágakat mentek törni, a parton heverő csónakot a vízbe tolt. Hogy ezt kényelmesebben eszközölje, puszkáját a csónakba fektette s úgy fogta meg a csónakot.

A velük volt vadászkutya beugrott a csónakba s ugrásával a fegyvert csusztatva odaütötte a csónak bokonyához, mire annak mindkét csőve elsült, s a lövés az épen odaérkező Zombori felső czombjába hatott, minak következtében az pár óra múlva meghalt. Kovács ellen ünlőjlen tése folytán gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt vád emeltetvén, az ügyben június 20-án tartotta meg a szabadkai törvényszék a végtárgyalást. A bizonyító eljárás után, melyben a vádlott órvallomása igazolva lett, a kir. ügyész a megölt Zomborinak haldoklása közben mondott előadására fektette a súlyt, hogy Kovács a puszkát a csónakba bedobta s úgy sült el, továbbá azért, hogy azon könnyű vadász szabályt: a töltséd mindég kiveendő elmulasztotta, kérte vádlott elítélését. Védő dr. Békéffy Gyula, miután vádlott folyton vadászás közben volt, s csak egy percze tette le a fegyverét, akkor midőn társai hátra maradtak, s mivel a sárkány leeresztve volt, védenecze részéről nem lát gondatlanságos s kőri felmentését. A tszék tanácskozás után vékesnek mondta ki, de tekintve az enyhítő körülményeket, 1 havi fogságra ítélte vádlottat. A kir. ügyész s a vádlott is felebbeszét jelentettek be.

— **A „hiteles“ mértékek.** Egy idő óta nagyon sürin hangzik az a panasz, hogy városunkban a mérték-hitelesítés minden kritikán alul áll s a közönségnek egyáltalán semmi bizalma az iránt, hogy a hiteles mérték csakugyan igaz mérték is. E panaszokat igazolni látszik az a levél, melyet alább közlünk. Nem fűzünk ahhoz kommentárokat s a további teendőket rábizzuk a polgármester úr böles belátására. A levél egyébként mely nálunk eredetiben bármikor megtekinthető, következőleg szól.

T. Jezkees András pintér mester úrnak! Baján. Az öntől általam megvett hordók közül egy nem jó van hitelesítve, minthogy 394 liter van rástítve, azonban megmértem s csak 294 liter meggy bele. A hordónak hitelesítési száma 2121. Minthogy én Ömek 394 liter fizettem meg, literjét 2 1/2 kral, tehát 2 fit 50 kral többet, mint a mennyi jár, tehát kérem nekem a 2 fit 50 kral azonnal visszaküldeni; — a hordót én legközelebb be fogom küldeni s akkor kérem azt a mérték-hitelesítőt által kijavíttatni s ugyanazon alkalommal nekem visszaküldeni. Császártöltés 1883. június 19. tisztelettel Góber István.

— **Az árvákért.** Fölkértek bennünket, hogy küldjünk azok névsorát, a kik néhai Elirscher János temetésére s részben hátrahagyott árva megsegítésére adakoztak. E névsor a következő: Kattaringer János 80 kr, Kopeczky Sándor 25 kr, Schvarzinger Károly 15 kr, Gindl Ferencz 12 kr, Wanicsek és Kozella 50 kr, Laforsch János 30 kr, Roth S. 20 kr, Blischitz 20 kr, Blischitz Ignác 30 kr, Pintér Ferencz 1 frt, Jang József 20 kr, Liebl András 1 frt, Grind Ferencz 1 frt, Koch R. 10 kr, Mojzes János 30 kr, Keicsi József 40 kr, Leopoldné 10 kr, Strömmmer 20 kr, Schwalm J. 20 kr, Repkáné 4 kr, Horvát 20 kr, Weisz Samuel 20 kr.

— **A bajai önkéntes tűzoltó egyesület** elnöksége felkéri azokat, a kiknél még aláírási-ívek vannak, sziveskedjenek azokat az örhelyiségre beküldeni.

* **Magyar vörös kereszt-sorsjegyek.** Mint értesülünk, ezen sorsjegyek oly nagy kelendőségnek örvendenek, hogy a f. é. július hó 1-én tartandó húszáshoz rendelkezésre bocsátottak nagy része már is eladott, mi tekintve a kedvező nyeresémi-esélyeket, — és a fölőtte jutányos árt (körülbelül 6 fit 75 kr. drbja) igen természetes. Ajánljuk tehát tisztelt olvasóinknak ezen sorsjegyek gyors vételét, és egyszersmind utalunk az ezeket illető mai számunkban megjelent hirdetésre.

Irodalom.

— **Az Ország-Világ XX.** füzeté újra arról tanuskodik, hogy a lap a legnyitább időszakban is általános érdekeltséget — a közönség részéről — és figyelmet — az írók részéről — tud kelteni. Hiába áll be a saison morte, hiába lépnek föl ebben oly izgalmas események, mint jelenleg a tiszta-osiári, az „Ország-Világ“ halad a maga után az irodalom a tiszta-osiári, az barátainak elismerő nyilatkozatai és szerencse kívánatai mellett. Mi vagyunk az elsők, a kik neki az új évnegyed közeledtével további tartós szerencsét kívánunk. A füzet tartalmát a következőkben közölük. A június 16. és 22-iki számban — e két számból áll a jelen füzet — Acsády „Pénzbáziság“ és ifj. Dumas Sándor „Az élet husz éves korban“ című érdekes regényeinek folytatását veszi az olvasó. Ugyancsak e két füzetben találjuk Szépfaludi Ö. Ferencz jónévű novella írók az „Özvegyasszony“ című elbeszélésének két közleményét. A 16-iki szám egyik legjelöltebb és pompás humorral írt dolgozata Mézáros István — ki úgy lászik, e nap az „Ország-Világ“ nak

szenteli szép tehetségét — „Mefisztó” című életképe, melyben a jeles tehetségű fiatal író egy könnyelmű s hőbortos zenész jellemét kidomborító vonásokban festi. Igen csinos pikáns apróság Milkó Izidor „A fogadott anya” című rajza is. A 22-iki számban az említett regényeken és elbeszéléseken kívül Györök Leotól egy figyelmes írt hosszabb utelírás olvasható. „Kirándulás az isztriai szigetekre” címmel (öt szép képpel) Versek Koroda Fáltól és Gá-pár Imrétől vannak. Képei, mint mindig kiváló becsület, alig lehet köztök választani. „A kis naplopó” „Szenagyújtó” „Az utolsó barátok” „Most már sirhatsz.” „Szerelmesek babonája” „Buzavirágok” „Byron bucsuja Augusztától” (gyönyörű magyarzó sorokkal) „Villámotól le-sujtva” és az „Isztriai képek (Voloska, Novi, Zengg, Cherso szigete és Baccari öböl) szébbnél szebb rajzok. A rovatok lelkiismeretességgel, szakismerettel szerkesztvők. Rejtvény rova-ta bő és változatos. A lehető legmelegebben ajánljuk e kiűnő s hazánk első képes lapját t. olvasóink figyelmébe, mert a nyári délutánokon, a hó nap elől hűs homályba rejtőzve nem találhatunk kellemesebb szórakozást, mintha e szép lapot ol-vassuk. Előfizetési ára évnegyedre 2 frt 50 kr, félévre 5 frt, egész évre 10 frt. Előfizetheti a kiadótulajdonosok Wilkensk és Waidl könyvnyomdájában koronaherceg-utca 3. szám.

— A Vasárnapi Ujság jun. 27-ki száma következő tartal-mal jelent meg: Szóve g: Egy magyar szobrá-z Angliá-ban, Wohl Jankától. — Apró történetek: 1. Hulló csillag, II. A rozsa. III. Az elhagyott leány. Pósa Lajostól — Rózsa a por-ban. Gerök K. költeménye. Bogdányi Lajostól — Kornélia emlékezte. Rajz a múltból. Irta Vachott Sándorné. — Anami pagoda. — Iható arany. — Hogyan fésülködjenek a nők? — A moszkvai koronázás: 1. A cárnő megkoronázása. 2. Az ázsiai küldöttségek a koronázásnál. — Politikai szövegkezetek és titkos társulatok. — Egyveleg. — A tiszaezlári bűnpör. — Nyiregyháza. — A „Vindobona” léghajó Budapesten. — Kato-nai jubileum Moszkvában. — Egyszerű nők mint falusi kis-dedőök. — Az utolsó lengyel forradalomról. Szőrényi From-hold Arthurtól. — Irodalom és művészet. Közintézetek és egy-letek — Mi újság? — Halálhírek. — Szerkesztői mondani, való — Sakkjáték. — Heti naptár. Képek: Boehm József műtermében. Biczó Géza rajza. — A moszkvai koronázás: 1. A cázár a cárnő fejére teszi a koronát 2. Az ázsiai tartományok küldöttei a moszkvai koronázás-n. — Anami pagoda belseje. — Hajviselet és a női arca alakja. (14 kép) — A tiszaezlári bűnpör végtárgyalása: 1. Gruden Ernő szavazó bíró. 2. Kor-nis Ferencz, a nyiregyházi kir. törvényszék elnöke. 3. Russu Gusztáv előadó bíró. 4. Bary József vizsgáló bíró. 5. Özvegy Solymosi Jánosné. 6. A tiszaezlári zsinagoga és az egyházi lakása. 7. Scharf Móricz (fénykép után). 8. Schwarz Salamon. 9. Wolner Herman. 10. Buxbaum Ábrahám. 11. Braun Lipót. 12. Scharf József. 13. Braun Ábrahám. 14. Weiszstein Lázár. 15. A hullacsempezzel vádolak: Hersko Dávid tutajos. 16. Vogel Amsel. 17. Smilovits Jankel tutajos. 18. Ábrányi Lajos ere-deti rajza után. — A Preobrazsenszky és Simionofszky test-őrezedék jubileuma Moszkvában: 1. Feszült várakozás. 2. Ro-ham. 3. A cázár iszik a hadseregért. 4. A hadsereg iszik a cázárért.

Szerkesztői izenet.

Gy. E. Ön azt kérde, mi való van abban, hogy lapunk szer-kesztője „az igaz szó kimondásáért nem egyszer „nyaralt” már négy fal között.” A „nem egyszer”-ből mindenesetre csak az „egy-szer” igaz. Hanem akkor az egyszer nyaralt is meg őszelt is a váci államfogházban, a hová a pragmatica sanctio elleni izgatás miatt került. Nagy és örvendetes meglepetésünkre szolgál, hogy a B. K. szerkesztője Magyarország függetlenségének talán tulságo-san is erős hangsúlyozását az igaz szó kimondásának tartja. An-nál nagyobb részvétellel viseltetünk iránta, a kinek a rovására más írt nem igazat.

Üzleti tudositás.

Baja, 1883. júniushó 30.

Árak métermázsánként:

Buza	9.90—9.90
Zab	5.90—6.—
Rozs	7.20—7.20
Kukuricza	6.25—6.30
Árpa	6.50—6.55
Köles	6.—6.30

Első cs. k. szab. dunagőzhajózási társaság menetrendje

f. évi június 17-től a további rendeleltig.

Postahajók:

Bajáról Mohácsra Zimonyba: naponként reggeli 1/2 óraker.

Bajáról Budapestre: naponként reggeli 4 óraker.

Személyhajók:

Bajáról Mohácsra: naponta este 8 óraker.

Bajáról Budapestre: naponta délután 1 óraker.

Laptulajdonos:

Olay Lajos.

Felelős szerkesztő:

Inczédi László.

Nyílt tér.

E rovatban közlöttekért nem vállal felelőséget a szerk.

A bajai kereskedelmi és iparbank ajánlja az általa már évek óta ren-dezett

sorsjegytársulatokat.

A t. cz. közönség különös figyel-mét vonja a 20 résztvevő számára 20 db.

Tiszavidéki sorsjegyekből

álló sorsjegy társulatokra, melynek át-vételi jegyei a bank megbizottja

Eckstein Illés úrnál

a legjutányosabb feltételek mellett kaphatók.

Bajai kereskedelmi és iparbank.

A

megküldött könyv

nekem nagy szolgálatokat tet-t, mert nemcsak én, a ki már tol-jesen reménytelen volt, hanem számos ismerősem is a benne foglalt tanácsoknak köszönhetően egészségük helyre állították. — Eze-ket írta egy szerencsésen küldött 416 lapra fordító kitűző nyomdában nem csak a betegségek leírása foglaltatik ha-nem egyszerűen oly gyógyászatok is vannak felsorolva, melyek tényleg jók-nak bizonyultak, úgy hogy a beteg a felesleges kiadásoktól mentve van. Egyik szerzővel sem kellene felélt elmondaz-tani e könyv megszerzését, mely Richter kiadó-helyeztetésén Lipcsében jelent meg. E könyv 70 kr. költötte mellett Ge-HECHER K. egyetemi könyvtárus által (Bécs, I. Sternstr. 6. sz.) ki-váratva Berlinbe is küldték meg.

H I R D E T É S E K.

Magyar vörös-kereszt-egylet sorsjegyek.

➔ Évenként 3 sorsolás. ➔

Évenként 3 sorsolás Évenként 3 sorsolás.
Legközelebbi húzás f. évi július 1-én.

Ezen húzásban főnyeremény 50,000 forint. Továbbá 1 nyeremény à 5000 frt, 4 nyeremény à 1000 frt, 10 nyeremény à 500 frt, 25 nyer. à 100 frt 30 nyer. à 50 frt, 52 nyer. à 25 frt.

A nyeremény sorsolásán kívül törlesztési sorsolás is történik; minden a törlesztési sorsolásban a legkisebb nyereménnyel húzott sorsjegy tovább játszik a főnyereményre.

➔ Ezen sorsjegyek a napi árfolyam szerint kaphatók a

Pesti magyar kereskedelmi bank váltóüzletében

Budapest, Dorottya-utca 1. sz.

valamint minden bank- és váltóháznál az országban.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré teszem, hogy tulajdonomat képező ingatlanaim u. m :

1. A Haynald-utcai lakház.
2. A kis piacon levő vendéglő, összes melléképületeivel.
3. A nagyutcán levő magtár melléképületeivel és kerttel.
4. A bikityi kapunál magtár és lakház.
5. A jankováczi kapunál levő két magtár.
6. A jaukóban levő 6 hold szálló és kerti föld minden órán megvehető.

Baja, 1883. július 1.

OLAY LAJOS,

ügyvéd.

➔ Értekezni lehet a tulajdonos távollétében Juray Antal ügyvéd úrnál. ➔